

XXI. Oikeusaputoimisto

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1937 oli seuraava:

Oikeusaputoimiston johtokuntaan kuuluivat kertomusvuonna vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold puheenjohtajana, varatuomari S. T. Mannermaa varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä asianajaja N. Aronen ja varatuomarit B. Planting ja E. Tulenheimo. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja J. Helo.

Johtokunta piti vuoden aikana viisi kokousta, joissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusavustajan tointa hoiti edelleen varatuomari N. Lindegrén ja oikeusavustajan apulaisen tointa varatuomari Y. Hämesalo. Toimisto-apulaisena toimi S. Ylhäinen. Kesälomasijaisina olivat varatuomari H. Miilumäki ja neiti S. Lindegrén.

Menosääntö nousi kertomusvuonna 165,205 markkaan oltuaan edellisenä vuonna 176,185 markkaa.

Oikeusaputoimisto sai vuoden aikana kuten ennenkin toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt). Myöskin muutamat muut ulkomaiset oikeusaputoimistot käyttivät toimiston apua. Sitä paitsi oltiin molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten kotimassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten oikeusaputoimiston toiminta jatkui entiseen tapaan. Asiakkaiden ja asioiden luku pysyi suurin piirtein muuttumattomana. Työpalkkariitoja koskevat asiat vähenivät, mikä johtunee parantuneista työoloista, kun taas avioeroasiat lisääntyivät, samoin perheenelatusasiat, vaikkakin vähäisessä määrin. Seuraavat numerotiedot valaisevat lähemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna:

Käyntien luku oli 11,823, edellisenä vuonna 12,009, v. 1935 12,132 ja v. 1934 12,914. Kertomusvuoden käynnit jakautuivat eri kuukausien osalle seuraavasti:

	Vastaan- otto- päiviä	Käyntejä kaikkiaan	Käyntejä päivää kohden		Vastaan- otto- päiviä	Käyntejä kaikkiaan	Käyntejä päivää kohden
Tammikuu	24	1,084	45.2	Heinäkuu ...	27	1,007	37.3
Helmikuu	24	963	40.1	Elokuu	26	989	38.0
Maaliskuu	23	1,201	52.2	Syyskuu	26	998	38.4
Huhtikuu	26	994	38.2	Lokakuu	26	1,010	38.8
Toukokuu	24	943	39.3	Marraskuu ...	26	959	36.9
Kesäkuu	25	899	36.0	Joulukuu	24	776	32.3
				Yhteensä	301	11,823	39.3

Kuten taulukosta näkyy, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 301 päivää. Käyntien luku päivää kohden oli 39.s, edellisenä vuonna 40.2 ja v. 1935 40.s. Suurin käyntien luku samana päivänä oli 76 ja pienin 11.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin y.m. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Tällaisia asioita oli kaikkiaan 2,195, joista 2,131 oli kertomusvuonna tulleita ja 64 edelliseltä vuodelta siirtyneitä. Kirjallisia toimituksia oli 2,775, niistä hakemuskirjoja 1,679.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittäytyivät seuraavasti:

	Mp	Np	Yht.		Mp	Np	Yht.
Ajureita	4	—	4	Metallityönteki-			
Asfalttityönteki-				jöitä	5	—	5
jöitä	11	—	11	Modisteja	—	1	1
Asiatyttöjä	—	4	4	Monttöörejä	4	—	4
Autonkuljettajia...	28	—	28	Muusikkoja	4	—	4
Ent. konemestarei-				Muurareita	2	—	2
ta	2	—	2	Mylläreitä	1	—	1
Ent. poliisikon-				Naimisissa olevia			
staapeleita	4	—	4	naisia ja leskiä ..	—	751	751
Ent. esikuntakap-				Neitejä	—	10	10
teeneja	1	—	1	Näyttelijöitä	—	1	1
Hierojia	1	3	4	Ompelijoita	—	44	44
Insinöörejä	1	—	1	Palvelijoita	—	87	87
Jalkinetyönteki-				Partureita	—	12	12
jöitä	7	—	7	Peltiseppiä	10	—	10
Jarrumiehiä	2	—	2	Putkityöntekijöitä	1	—	1
Juoksupoikia	5	—	5	Puuseppiä	17	—	17
Kahvinkuljettajia.	—	3	3	Puutarhureita	1	1	2
Kauppamatkusta-				Raitiovaununkon-			
jia	4	—	4	duktöörejä	2	—	2
Keittäjiä	—	24	24	Rappareita	5	—	5
Kirjatyöntekijöitä.	3	4	7	Ravintola-apulai-			
Kirvesmiehiä	34	—	34	sia	—	17	17
Kivityöntekijöitä .	8	—	8	Sanomalehden-			
Konepainajia	2	—	2	myyjiä	—	2	2
Konttoriapulaisia	—	8	8	Siivoojia	—	48	48
Kulkukauppiaita ..	2	1	3	Sillittäjiä	—	1	1
Kultaseppiä	3	—	3	Sorvaajia	4	—	4
Kutojia	—	4	4	Sähköasentajia ...	5	—	5
Kylmänruoanlait-				Taloudenhoitajia...	—	2	2
tajia	—	2	2	Talonmiehiä	8	1	9
Leipureita	4	6	10	Tarjoilijoita	1	17	18
Liikemiehiä	1	—	1	Turkkureita	—	1	1
Liikeapulaisia	7	21	28	Työntekijöitä	204	58	262
Lämmittäjiä	3	—	3	Tehtaantyynteki-			
Maalareita	27	—	27	jöitä	1	19	20
Mekaanikkoja	5	—	5	Torikauppiaita	1	1	2
Merimiehiä	2	—	2	Uunintekijöitä	2	—	2

	Mp	Np	Yht.		Mp	Np	Yht.
Vahtimestareita ...	3	—	3	Verhoilijoita	2	—	2
Vaattureita	13	—	13	Viilajia	11	—	11
Valokuvaajia	—	3	3	Yövahteja	5	—	5
Varastotyöntekijöitä	10	3	13	Yhteensä	493	1,160	1,653

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittäminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeuteen kuuluvia	
vuokrariitoja	33	asioita	34
työ- ja palkkariitoja	323	Testamenttioikeuteen kuulu-	
muita velkomisjuttuja	83	via asioita	7
Esineoikeuteen kuuluvia asioi-		Yleisiä veroja koskevia asioita	98
ta	10	Holhousasioita	9
Perheoikeuteen kuuluvia asi-		Vähäpätöisiä rikosasioita	2
oita:		Sotilasavustuksia	447
avioriitoja	24	Tapaturma-asioita	19
avioeroja	143	Toimeksiantoja	48
perheen elatusasioita	137	Erinäisiä tiedusteluja, hake-	
kuolleeksi julistamisia	3	muksia, valituksia y.m. ...	775
		Yhteensä	2,195

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuksi ja kirjoista poistetuiksi 2,151, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	393	Juttuja, joissa toimisto otti	
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	217	haasteen mutta ei ajanut	
Erinäis. syistä jätetty sillensä	64	loppuun	61
Annettu eri viranomaisille ...	1,416	Yhteensä	2,151

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 1,416 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	10	Turun hovioikeus	8
Valtioneuvosto	16	Uudenmaan läänin maaherra	635
Valtiovarainministeriö	13	Hämeen » »	1
Sisäasiainministeriö	1	Viipurin » »	1
Kululaitosten ja yleisten töi-		Kuopion » »	2
den ministeriö	15	Vakuutusneuvosto	14
Oikeusministeriö	1	Rautatiehallitus	1
Puolustusministeriö	3	Valtion tapaturmatoimisto ...	1
Sosiaaliministeriö	4	Tampereen tuomiokapituli ...	1
Ulkoasiainministeriö	1	Helsingin kaupungin:	
Korkein oikeus	11	kaupunginhallitus	10
Korkein hallinto-oikeus	132	rahatoimisto	1

Helsingin kaupungin:		Kokkolan raastuvanoikeus ...	1
taksoituslautakunta	1	Kotkan » ...	1
tutkijalautakunta	36	Porin » ...	1
maistraatti	420	Turun kaupunginvouti	2
raastuvanoikeus.....	16	Piikkiön tuomiokunn. tuomari	1
huoltolautakunta	13	Tuusulan » »	1
lastensuojelulautakunta ...	1	Lapuan ja Nurmon pitäjien	
ensimm. kaupunginvouti ...	22	käräjäkunnan kihlakunnan-	
Helsingin sotilaspiirin esikunta	4	oikeus	1
Helsingin pitäjän:		Sakkolan ja Vuoksenelan pitä-	
kihlakunnanoikeus	3	jien käräjäkunnan kihla-	
kruununvouti	1	kunnanoikeus	1
tuomiokunnan tuomari	3	Valtionrautateiden eläkelait.	1
kunnallislautakunta	1	Sotaväen ja eräiden kulku-	
huoltolautakunta	1	laitosvirastojen leski- ja	
Haagan tutkijalautakunta ...	1	orpokassa	1
			Yhteensä 1,416

Se seikka, että 64 asiaa jätettiin sillensä, johtui samoin kuin edellisinäkin vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, ettei toimisto ajanut perille 61 yllä mainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden kuluessa 312 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden aikana loppuun 217 asiaa, joista 212 juttua voitettiin ja 5 hävittiin. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden kuluessa toimiston puolesta 377 kertaa 174 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 301:een esiinnyttiin niin muodoin raastuvanoikeudessa useammin kuin joka toinen päivä.